

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету управління,
адміністрування та туризму

Євгеній РУДНІЧЕНКО

(підпис)

01.09.2025

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

Назва дисципліни

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика

Мова навчання – українська

Шифр дисципліни – ОЗП7

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС,

Статус дисципліни: обов'язкова (загальної підготовки)

Факультет – Управління, адміністрування та туризму

Кафедра – Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття				Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Д	4	7	5	150	50	32	-	18		100	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Програма складена

Підпис автора

к.е.н., с.н.с., доц. Тетяна РУДА

Ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Економічної теорії, підприємництва та торгівлі

(назва кафедри)

Протокол від 29.08.2025 р. № 1

Зав. кафедри

Підпис

Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету Управління, адміністрування та туризму

Голова вченої ради факультету

Підпис

Євгеній РУДНІЧЕНКО

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі, док. екон. наук, проф.	Управління, адміністрування та туризму		Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Управління, адміністрування та туризму		Сергій ДРАЖНИЦЯ
Декан	Управління, адміністрування та туризму		Євгеній РУДНІЧЕНКО

З ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Основи наукових досліджень» є однією із дисциплін загальної підготовки і займає важливе місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньо-професійною програмою «Управління торговельним бізнесом та комерційна логістика».

Пререквізити – Оцінювання ризиків та прийняття управлінських рішень, Менеджмент.

Кореквізити - атестаційний екзамєн.

Відповідно до освітньої програми «Управління торговельним бізнесом і комерційна логістика» дисципліна має забезпечити:

- **компетентності**: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК.04); здатність працювати автономно та в команді, навички міжособистісної взаємодії (ЗК.05); навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК.11).

- **програмні результати навчання**: використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях (ПРН.3); використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (ПРН.6); організовувати пошук, самостійний вибір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (ПРН.7); вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей (ПРН.8).

Мета дисципліни. Ознайомлення з теоретичними засадами науково-дослідної діяльності, отримання методичних рекомендацій та практичних навичок щодо виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних та студентських робіт.

Предмет дисципліни. Основні аспекти наукового пізнання, методологія наукових досліджень і методика вивчення конкретних проблем управління підприємницькою діяльністю на основі загальнонаукових та спеціальних наукових методів.

Завдання дисципліни. Ознайомлення студентів із основами наукових досліджень; оволодіння методами та інструментарієм наукового дослідження; опанування основ методики пошуку матеріалу для проведення наукових досліджень; вироблення навичок самостійного написання студентських кваліфікаційних робіт; ознайомлення із вимогами до наукового тексту; дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності; отримання практичних навичок та вмінь щодо науково-дослідної роботи.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент має: бути здатним **вирішувати** спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері наукової діяльності, що передбачає використання загально-наукових методів та інструментів; **засвоювати** нові знання та вміння застосовувати їх у практичних ситуаціях; **здійснювати** наукові дослідження на належному рівні; **мати навички** використання інформаційних та комунікаційних технологій; **здатним** до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, самостійної пошукової роботи; **бути методологічно обізнаним** у головних наукових методах та дослідницьких підходах; **розуміти** практичну значущість наукового знання; оволодіти навичками написання наукових текстів; **бути здатним** реферувати та аналізувати дослідницьку літературу з наукової проблематики; **дотримуватись** стандартів академічного оформлення тексту; **сформувати уявлення** про специфіку наукової термінології; **знати** основні принципи, аксіоми, закони та наукові теорії; вміти аргументувати та систематизувати наведені міркування, аналізувати наукові тексти, порівнювати зміст різних текстів, узагальнювати інформацію; дотримуватись принципів академічної доброчесності.

4 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Денна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
	Сьомий семестр		
Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження	2	2	10
Тема 2. Методологія та методи наукових досліджень	2	2	10
Тема 3. Порядок виконання наукових досліджень	4	2	10
Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4	2	12
Тема 5. Науковий текст та вимоги до нього	4	2	12
Тема 6. Наукові публікації	4	2	16
Тема 7. Кваліфікаційні роботи студентів	4	2	10
Тема 8. Основи цитувань	4	2	10
Тема 9. Академічна доброчесність та запобігання плагіату в наукових роботах	4	2	10
Разом за семестр	32	18	100

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст лекційного матеріалу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	Сучасна наука та наукові дослідження. Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Відносні та абсолютні знання. Сутність наукового дослідження. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Принципи детермінізму, симетрії, верифікації, наслідування, комплексності, варіативності, відповідності, системності. Літ.: [1-3, 7, с. 10-12, с.16-23]	2
2	Методологія та методи наукових досліджень. Поняття методології та методики наукових досліджень. Ідеалізація, формалізація, гіпотеза, дедукція, індукція, гіпотетичний метод. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень. Поняття наукового методу та його основні риси. Загальнонаукові методи. Метод порівняння, метод моделювання, метод формалізації, системний підхід, синтез, критичний аналіз. Емпіричні методи. Методи економічного дослідження. Літ.: [1-3, 7, с. 18-20]	2
3	Порядок виконання наукових досліджень. Порядок виконання наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Підготовка Заявки та Технічного завдання на виконання наукового дослідження. Літ.: [1-4, 7, с. 36-42, 8]	2
4	Порядок виконання наукових досліджень. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень. Формування інформаційної бази наукового дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях. Вимоги до оформлення звіту про наукове дослідження. Оприлюднення результатів наукового дослідження. Літ.: [1-5, 7, с. 65-71]	2
5	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж. Методи обробки інформації: зведення і групування даних, розрахунок відносних і середніх величин, показники варіації, розробка таблиць, графічний метод, побудова динамічних рядів і розрахунок індексів. Критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Літ.: [1-4, 7, с. 61-63]	2
6	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Організація роботи з науковою літературою. Міжнародні наукові бази та доступ до них. Бібліотечні електронні каталоги. Літ.: [2-5, 7, с. 65-71]	2
7	Науковий текст та вимоги до нього. Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу. Навички написання текстів та їх формування. Літ.: [1-3, 7, с. 61-63]	2

8	Науковий текст та вимоги до нього. Елементи наукового тексту. Редагування наукового тексту. Цифри і факти в тексті. Визначальні характеристики наукового тексту. Вимоги до оформлення ілюстрацій в наукових публікаціях. Правила розміщення таблиць. Літ.: [1-3, 7, с. 61-63]	2
9	Наукові публікації. Наукова стаття та її структурні елементи. Відмінність наукових публікацій від публіцистичних. Особливості підготовки публікацій у періодичні наукові видання, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection. Класифікація публікацій за УДК. Тези доповідей та особливості їх написання. Літ.: [1-4, 7, с. 61-63]	2
10	Наукові публікації. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Вимоги до підготовки наукових публікацій. Літ.: [1-3, 7, с. 61-63]	2
11	Кваліфікаційні роботи студентів. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра. Літ.: [1-5, 7, с. 34-35, 8]	2
12	Кваліфікаційні роботи студентів. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Об'єкт дослідження, предмет дослідження. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і дипломної роботи. Літ.: [1-5, 7, с. 34-35, 8]	2
13	Основи цитувань. Якісні та кількісні характеристики бібліографічних посилань. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань. Розміщення номеру бібліографічного посилання в тексті. Літ.: [2, с. 4-60]	2
14	Основи цитувань. Посилання на автора або роботу. Непряме цитування (перефразування, парафраз). Пряме цитування. Цитування за вторинними джерелами. Цитування джерел іноземною мовою. Зміна тексту, коментарі та скорочення в цитатах. Цитування законодавчих актів. Оформлення пропусків у цитатах. Літ.: [2, с. 4-60]	2
15	Академічна доброчесність та запобігання плагіату у наукових роботах. Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Літ.: [2, 7, с. 49-65, 8]	2
16	Академічна доброчесність та запобігання плагіату у наукових роботах. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Окремі випадку самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності. Літ.: [2, 7, с. 49-65, 8]	2
Разом за семестр:		32

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми здобуття освіти

Номер п/п	Теми практичних занять, їх зміст	Кількість годин
1	Сучасна наука та наукові дослідження. Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Відносні та абсолютні знання. Сутність наукового дослідження. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Принципи детермінізму, симетрії, верифікації, наслідування, комплексності, варіативності, відповідності, системності. Літ.: [1-3, 7, с. 10-12, с.16-23]	2
2	Методологія та методи наукових досліджень. Поняття методології та методики наукових досліджень. Ідеалізація, формалізація, гіпотеза, дедукція, індукція, гіпотетичний метод. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень. Поняття наукового методу та його основні риси. Загальнонаукові методи. Метод порівняння, метод моделювання, метод формалізації, системний підхід, синтез, критичний аналіз. Емпіричні методи. Методи економічного дослідження. Літ.: [1-3, 7, с. 18-20]	2
3	Порядок виконання наукових досліджень. Порядок виконання наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Підготовка Заявки та Технічного завдання на виконання наукового дослідження. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень. Формування інформаційної бази наукового дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях. Вимоги до оформлення звіту про наукове дослідження. Оприлюднення результатів наукового дослідження. Літ.: [1-4, 7, с. 36-42, 8]-8]	2
4	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж. Методи обробки інформації: зведення і групування даних, розрахунок відносних і середніх величин, показники варіації, розробка таблиць, графічний метод, побудова динамічних рядів і розрахунок індексів. Критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою. Міжнародні наукові бази та доступ до них. Бібліотечні електронні каталоги. Літ.: [1-4, 7, с. 61-63]	2
5	Науковий текст та вимоги до нього. Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу. Навички написання текстів та їх формування. Елементи наукового тексту. Редагування наукового тексту. Цифри і факти в тексті. Визначальні характеристики наукового тексту. Вимоги до оформлення ілюстрацій в наукових публікаціях. Правила розміщення таблиць. Літ.: [1-3, 7, с. 61-63]	2

6	Наукові публікації. Наукова стаття та її структурні елементи. Відмінність наукових публікацій від публіцистичних. Особливості підготовки публікацій у періодичні наукові видання, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection. Класифікація публікацій за УДК. Тези доповідей та особливості їх написання. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Вимоги до підготовки наукових публікацій. Літ.: [1-4, 7, с. 61-63]	2
7	Кваліфікаційні роботи студентів. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Об'єкт дослідження, предмет дослідження. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і дипломної роботи. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра. Магістерська робота та її підготовка. Презентація результатів кваліфікаційних робіт Літ.: [1-5, 7, с. 34-35, 8]	2
8	Основи цитувань. Якісні та кількісні характеристики бібліографічних посилань. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань. Розміщення номеру бібліографічного посилання в тексті. Посилання на автора або роботу. Непряме цитування (перефразування, парафраз). Пряме цитування. Цитування за вторинними джерелами. Цитування джерел іноземною мовою. Зміна тексту, коментарі та скорочення в цитатах. Цитування законодавчих актів. Оформлення пропусків у цитатах. Літ.: [2, с. 4-60]	2
9	Академічна доброчесність та запобігання плагіату у наукових роботах. Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Окремі випадки самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності. Літ.: [2, 7, с. 49-65, 8]	2
Разом за семестр:		18

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів освіти усіх форм навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, у тому числі наукової публікації (для студентів денної форми навчання), тестування з теоретичного матеріалу тощо.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
2	Тема 1 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
3	Тема 2 Опрацювання теоретичного матеріалу. Видача теми індивідуального завдання	5
4	Тема 2 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
5	Тема 3 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
6	Тема 3 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
7	Тема 4 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	6
8	Тема 4 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	6
9	Тема 5 Підготовка до виступу на практичному занятті. Підготовка до тестового контролю з тем 1-5	6
10	Тема 5 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	6
11	Тема 6 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
12	Тема 6 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
13	Тема 6 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	6
14	Тема 7 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті. Подання рукопису наукової публікації.	5
15	Тема 7 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті.	5
16	Тема 8 Підготовка до виступу на практичному занятті. Підготовка до виступу на практичному занятті.	10
17	Тема 9 Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до виступу на практичному занятті. Підготовка до тестового контролю з тем 6-9	10
Разом за семестр		100

На самостійне опрацювання здобувачам освіти виносяться підготовка наукової публікації за результатами отриманих знань під час вивчення дисципліни. Вимоги до виконання завдання визначаються обраним для оприлюднення результатів науковим виданням. Рукописи наукових публікацій за індивідуальними темами презентуються на 14-ому тижні навчання.

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснює викладач згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

5.4. Орієнтовні наукові напрями для виконання індивідуального завдання в межах самостійної роботи студентів

1. Національна економіка
2. Міжнародні економічні відносини
3. Біржова діяльність

4. Економічна безпека
5. Інтелектуальний бізнес
6. Бізнес-процеси
7. Бізнес-моделі
8. Логістика та логістична діяльність
9. Інфраструктура підприємницької діяльності
10. Комерційна діяльність підприємств

6 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням тренінгів, практикумів, презентацій), самостійна робота (індивідуальні завдання; реферат) і мають за мету – оволодіння здобувачами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок з написання наукових текстів.

У процесі навчання використовуються такі методи навчання: пояснення, розповідь, лекція, бесіда, навчальна дискусія, демонстрування, спостереження, виконання вправ, практичних завдань тощо.

На лекціях використовуються мультимедійні презентації, на практичних заняттях – робота в групах, розв'язування ситуаційних завдань, кейси тощо.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування на практичному занятті;
- захист презентацій з теми лекцій;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі.

Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях, інтерактивних вправах, вирішенні проблемних питань за допомогою кейс-методу).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання домашнього завдання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без правильного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, яка сприяє формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем з кожного виду навчальної роботи (робота) і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна робота може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної кожному виду навчальної роботи.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених цією Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю 9.5), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Таблиця 9.1 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти впродовж семестру

Аудиторна робота								Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестро-вий контроль	Разом
Практичні заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Тестовий контроль:			Іспит	Сума балів
1	2	3	4	5	6	7	8-9	T*1-5	T6-9			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100**
24-40								6-10		6-10	24-40	

Примітка: T* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці 9.5.

Оцінювання результатів навчання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при виконанні завдань практичного спрямування, результати виконання самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями (табл. 9.2)

Таблиця 9.2 – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє аналізувати помилки та виправляти їх. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вмів виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.
-------------------------------	---

Результати самостійної роботи здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці 9.2 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів). При підготовці тез доповідей або ж безпосередньої участі у комунікативному заході, здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (10) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця 9.3– Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця 9.4 – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми здобуття освіти (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	8	12	15
Теоретичне питання № 2	8	12	15
Теоретичне питання №3	8	9	10
Разом:	24	33	40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця 9.5 – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем вищої освіти сумі балів відповідно до таблиці 9.5.

10 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Суть наукового пізнання, знання, наукового дослідження. Предмет наукового дослідження.
2. Особливості основних етапів становлення науки.
3. Основні напрями розвитку сучасної науки.
4. Поняття, зміст, цілі, функції та завдання науки.
5. Зміст структурних елементів науки.
6. Сутність академічної доброчесності.
7. Запобігання плагіату в наукових публікаціях.
8. Розподіл наук на фундаментальні та прикладні.
9. Класифікація наукових публікацій за УДК.
10. Особливості цитування в наукових працях.
11. Поняття наукового методу та його основні риси.
12. Поняття системності методів.
13. Класифікація загальнонаукових методів.
14. Характеристика груп конкретно-наукових методів.
15. Методи економічного дослідження.
16. Характеристика загальнонаукових методів економічного дослідження.
17. Основи методології досліджень емпіричного рівня.
18. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.
19. Поняття та класифікація конкретно-економічних досліджень.
20. Етапи конкретно-економічного дослідження.
21. Функції соціально-економічного дослідження.
22. Структура соціально-економічного дослідження.
23. Характеристика методологічної частини програми конкретного соціально-економічного дослідження.
24. Структура методичного розділу програми конкретного соціально-економічного дослідження.
25. Характеристика структурних частин методичного розділу програми конкретного соціально-економічного дослідження.
26. Класифікація наукової інформації за різними ознаками.
27. Суть наукового документу та видова структура наукових документів.
28. Проведення збору і відбору інформації для проведення економічних досліджень.
29. Аналіз та інтерпретація інформації.
30. Характеристика основних видів підсумкових документів дослідження.
31. Організація роботи з економічною літературою.
32. Форми обміну науковою інформацією.
33. Наукова інформація та її види.
34. Основні етапи роботи з науковою літературою.
35. Основні риси джерел інформації та матеріалів обміну науковою інформацією.
36. Наукові публікації та їх головні функції.
37. Сутність авторефератів та інформаційних рефератів.
38. Наукова стаття: сутність, структура та вимоги до неї.
39. Наукові монографії та дисертації.
40. Рецензування наукової статті.
41. Тези доповіді, виступ та повідомлення: спільне та основні відмінності.
42. Навчальні книги та посібники.
43. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу.
44. Форми звітності та впровадження результатів наукових досліджень.
45. Звіт про НДР та його обов'язкові елементи.

46. Збірники наукових праць та вимоги до них.
47. Сутність та відмінність між авторськими та друкованими аркушами.
48. Реферат та основні правила його написання.
49. Алгоритми реферату та тексту доповіді.
50. Наукові та науково-практичні заходи: нарада, колоквиум, симпозіум, конференція, з'їзд, конгрес, виставка, ярмарки, фестивалі.

11 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Основи наукових досліджень» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафебри підготовлені і видані такі роботи:

1. Основи наукових досліджень : методичні рекомендації та настанови до вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Т. В. Руда – Хмельницький : ХНУ, 2023. – 75 с.
2. Руда Т.В. Основи наукових досліджень: лекційний матеріал для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». URL: <https://msn.khmnpu.edu.ua/course/view.php?id=8346>.
3. Роздаткові матеріали: рекомендації та зразки щодо оформлення тез доповідей, наукових статей, супровідних документів до наукових публікацій, бібліографічних джерел.

12 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Васильковський О. М., Лещенко С. М., Васильковська К. В., Петренко Д. І. Основи наукових досліджень. Перші наукові кроки : навч. посіб. Харків, 2019. 164 с.
2. Кудінов І.О. Основи наукового цитування [Електронний ресурс]. – 64 с. — Режим доступу: Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czituvannya.pdf
3. Кравець Н. П. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Видання 3-є, випр. і доповнене. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 74 с.
4. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
5. Менеджмент наукових досліджень : навчальний посібник / уклад. Ю Г Добровольський. Чернівці : ЧНУТ ім. Ю. Федьковича, 2022. 62 с.
6. Методологія та прикладні техніки досліджень в менеджменті : конспект лекцій / уклад. А. Р. Дунська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 113 с.
7. Основи наукових досліджень. Курс лекцій. [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 172 Електронні комунікації та радіотехніка / О. Б. Шарпан (уклад.); КПІ ім. Ігоря Сікорського. — Електронні текстові дані (1 файл 348 Кбайт, 4.58 авт. аркушів). — Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 89 с.

8. Основи наукових досліджень і теорія експерименту : навч. посіб. / уклад. Ю. Б. Капаціла, П. О. Марущак, В. Б. Савків, О. П. Шовкун. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2023. 186 с.

Додаткова

1. ДСТУ 3973-2000 «Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні положення». Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2001. 20 с.
2. ДСТУ 3974-2000 «Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання дослідно-конструкторських робіт. Загальні положення». Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2001. 38 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
4. ДСТУ 3582:2013 Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 18 с.
5. Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII чинний (зі змін. і доповн.). URL: www.zakon.help/law/848-VIII (дата звернення 27.08.2022 р.)
6. Ruda T., Fedoryshyna L. FEATURES OF THE FORMATION OF SOCIAL CAPITAL IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN THE CONDITIONS OF WAR (2023). Modern engineering and innovative technologies. Issue 26. Part 2. P.95-104. <http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit26-02-047>

14 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=8346>
2. Електронна бібліотека університету. URL: <https://library.khmnu.edu.ua>.
3. Репозитарій ХНУ. URL: <https://library.khmnu.edu.ua>
4. Вебінари «Академічна доброчесність». URL : <https://saiup.org.ua/vebinariakademichna-dobrochesnist>
5. OnBeing a Scientist (Coursera). URL: <https://www.coursera.org/learn/scientist>
6. Academic Information Seeking (Coursera). URL: <https://www.coursera.org/learn/academicinfoseek>
7. Академічна доброчесність в університеті (БУМ). URL: <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>
8. Академічна доброчесність. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>
9. Як писати про економіку без помилок. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:VOXU-KSE-EdEra+SEJ101+2017/about>